

# Takdim

Türkiye, son yıllarda, hemen her alanda geçmişiyile yüzleşme anlamına gelecek adımlar attı. Ama bu açıdan en yavaş mesafe alınan konu başlıklarından biri, Alevîlerin sorunları oldu. Bu sayımıza, LDT tarafından yapılan Alevî Çalıştayının sonuç raporu niteliğinde kaleme alınan metne yer vererek başlıyoruz. İlk yazı, Bekir Berat Özipek'e ait. Özipek, önce, bütün inanç grupları için özgürlükçü bir çerçevenin nasıl oluşturulabileceğini ortaya koymakta, sonra da Diyanet İşleri Başkanlığı ekseninde bir dizi yanlışı, liberal bir perspektiften eleştiriye tabi tutmakta, en sonunda, Alevi sorununun çözümünün, evrensel anlamıyla din ve vicdan özgürlüğünü garanti altına alan bir hukukî ve siyasi çerçevenin tesisiyle mümkün olacağını belirtmektedir.

Rıza Yıldırım, Türkiye'deki kentleşme süreciyle birlikte oluşan ve önceleri kırsal kültürle iç içe geçmiş bulunan ama kentleşmeyle birlikte ortaya çıkan ve daha çok kent kültürünün bir parçası olarak görülebilecek olan iki katmanlı bir Alevî kimliğinden söz etmektedir. Yıldırım, Alevî hareketinin bugün bir yol ayrımında olduğunu, kent kültürünün bir parçası haline gelen Alevîlerin ikinci evrede daha çok dernek ve vakıf gibi kurumlar eliyle kendilerini ifade ettiklerini, ama eğer devletin yapacağı bir açılımla cem evlerinin hukukî bir statü elde etmesi durumunda, ikinci evredeki Alevîlerin de inanç merkezli bir Alevîliğe evrilebileceğini ileri sürmektedir.

Hasan Yücel Başdemir, Türkiye'deki din eğitimini, Alevîler bakımından bir analize tabi tutmakta, bu türden sorunlarının çözümünün ancak, ilkokuldan

üniversiteye kadar özel eğitim kurumlarının önünün açıldığı, müfredat ve finansman bakımından çoğulculuğu esas alan bir sistem üzerinde düşünülerek aşılabileceğini ileri sürmektedir. Başdemir, ayrıca, devletin bütün inanç gruplarına karşı tarafsızlığı esas alan bir anlayışla yola çıkmanın gerekli olduğunu da vurgulamaktadır.

Şenol Kaluç, son dönemde yapılan çalışmalara değindikten sonra, Alevî sorununda bir ilerleme sağlayabilmek için çeşitli önerilerde bulunmaktadır: Bu önerilerin bir kısmı bilinenleri tekrar mahiyetinde olsa da (cem evlerine hukuki bir statü verilmesi), bir kısmı, oldukça özgün önerilerdir (Alevîler için de İmam Hatip benzeri okulların açılması, inanç vergisi konulması gibi).

LDT Alevî Çalıştay Raporu'nu tamamlar mahiyetteki yazısında Bayram Koca, Diyanet İşleri Başkanlığı eksenli bir tartışma yürütmekte, ideal olanın bu kurumun kaldırılması ve devletin bütün inanç gruplarına karşı bir körlük içinde olmasıysa da, yıllardır devam eden alışkanlıkların bir sonucu olarak bu önerinin gerçekleşme ihtimalinin zayıf olduğunu vurgulamakta, belki, uygulanabilir/gerçekleştirilebilir bir önerinin Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Alevîleri de içine alacak bir şekilde yeniden teşkilatlandırılması olacağını belirtmektedir.

Volkan Ertit'in "Sekülerleşmenin Hızlandırıcı Olarak Kapitalizm" başlıklı yazısı da, bir önceki dosya konusuyla ilişkili sayılabilir. Ertit, kapitalizmin, aynen Batıda deneyimlendiği gibi dünyanın diğer bölgelerinde de deneyimlenmesi durumunda; insanlık tarihi kadar eski olgular olan dinin, dinimsi mekanizmaların ve halk inançlarının etkilerini yitireceğini ileri sürmektedir.

İmad-ad-Dean Ahmad, "İslam ve Avusturyan İktisadın Ortaçağa Ait Öncüleri" başlıklı yazısında, M. Rothbard'ın serbest piyasa ekonomisinin köklerini 13. Yüzyıl skolastikleri ve 16. Yüzyıl İspanyol ekonomistlerine kadar götürdüğünü belirtmekte, ancak bunun yetersiz olduğuna, daha isabetli olanın, bu dönemdeki İslâmî bilginler ile onların öncülerinin de bu türden tartışmalara dâhil edilmesi olacağına işaret etmektedir.

Din eksenli yazılar, Hasan Yücel Başdemir'in "İslam Tarihinde Neden Özgün Bir Siyasî Düşünce Gelişemedi?" yazıyla devam etmektedir. Başdemir, bu yazısında, İslam dünyasında iyi ve istikrarlı yönetimlerin kurulamamasının sebepleri üzerinde kafa yormaktadır. Başdemir, İslamın ana kaynaklarından bir siyasî düşünce üretmek kadar, Avrupa'nın tecrübesini birebir İslam ülkelerine aktarmanın da bir çözüm olamayacağını, bunun yerine, tarihî süreç içinde İslam dünyasındaki siyasî düşüncenin geçirdiği evrimi anlamının ve buradan hareketle bir çözüm aramanın daha doğru olacağını ileri sürer.

Bahadır Akın tarafından yapılan “Daha Fazla Keynes’e İhtiyacımız Var mı?” başlıklı çeviri, hemen her gün devletin toplumsal hayata daha fazla karıştığı bir ülkede, üretim olmadan tüketime ve bu arada kamusal harcamanın olamayacağını göstermesi bakımından oldukça önemlidir.

Mümin Köktaş, Aydınlanmanın Amerika’da da bir serüveninin olduğunu göstermeye çalışmaktadır. Bu makale, belki de parlamenter sistemi değişmez bir veri olarak kabul eden bizler açısından, başkanlık sistemine farklı bir gözle bakma imkânı sağlama potansiyeli de taşımaktadır.

Atilla Yayla, “İfade Hürriyeti Nedir, Ne Değildir?” başlıklı yazısında, son günlerde yazı yazamaz hale geldiği iddia edilen gazeteciler üzerinden, ifade hürriyeti üzerinde durmakta ve bu hürriyete ilişkin çarpık bakış açılarını ifşa etmeye çalışmaktadır.

Bu sayı iki kısa yazıyla bitmektedir: Yusuf Şahin, yerel seçimler ve onun ima ettiği sonuçlar hakkında kısa bir değerlendirmede bulunmakta, Ünsal Çetin de, son günlerde Merkez Bankası’nı tekrar tartışma içine çeken uygulamalardan da hareketle, güncel ekonomi üzerine değerlendirmeler yapmaktadır.

Bütün okuyucularımıza açık zihinli günler temennisiyle...

*Yusuf Şahin*  
*Editör*